

KITARTÁS

A „KITARTÁS“ KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN. ←

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. Baross-tér 17.
II. emelet 15.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TURTSÁNYI VILMOS.

A »Kitartás« egyesület alapszabályai
a nmélt. m. kir. belügyminiszterium
49.452 902. szám alatt hagyta jóvá.

Vörös László.

A vasutasok jól ismerik ezt a nevet. Ő már egyszer szerepelt mint állami titkár a magyar vasutak adminisztrációjában és nem rajta mult, hogy a vasutasoknak személyéhez való ragaszkodása még bensőbb legyen, mint eddig volt. Benne mindenkor meg volt a jóakarát, hogy ennek a nagy testületnek minden jogos kívánságai teljesüljenek és ha tisztán tőle függött volna, akkor ma már a magyar vasutak legutolsó alkalmazottja is elégedetten végezhethné terhes napi munkáját. Hogy ő lett a kereskedelmi miniszter, annak minden vasutas örülhetne, ha ez a megbízatás más időben történt volna. De most, midőn ilyen válságos időket élünk, a legjobb akarat mellett is, mit fog tehetni a vasutak és a vasutasok érdekében!? A politikai viszonyokra nem terjeszkedhetünk ki, mert azok lapunk keretén túl esnek, de épen ezek azok, melyek az ő törekvését és a vasutasok javára való munkálkodását meg fogják bénítani. Vörös Lászlónak miniszteri kinevezése tehát inkább szomorúságot mint örömet kelthet a vasutasok között. Anyagi és szolgálati viszonyainknak rendezése a jelen körülmények között tőle aligha várható.

Az a szűk keret, a melyben jelenleg a miniszter mozoghat, alig elég arra, hogy még csekély jelentőségű adminisztrációs ügyeket is képes legyen megoldani, de semmi esetre sem azokat a sok és nagy jelentőségű függő kérdéseket, melyeknek végrevalahára elintézését kell nyerniök. Már pedig a vasutasokat csak ebből a szempontból érdekelheti annak a személye, aki az ő sorsuknak intézője, mert ettől függ azután az ő jólétük, az ő egész jövőjük.

Az a sok remény, mely Vörös László személyéhez fűződik, aligha fog teljesedésbe menni és ha nem is rajta mulik, hogy a vasutasoknak jelenlegi állásában számottevő hasznot nem tehet, az ő javukra nem munkálkod-

hatik, az a szemrehányás érni fogja őt, hogy miért nem tartotta fenn szaktudását és jóakarát azokra az időkre, amikor nagy tehetsége mellett azt a hatalmat is gyakorolhatta volna, melylyel a vasutasoknak mostani áldatlan helyzetét jobbra fordíthatta volna.

Biztosítási ügyek.

A jelenlegi gazdasági és szociális viszonyok szinte megkövetelik, hogy oly tőkék álljanak rendelkezésükre, melyek bizonyos csekély ellenszolgáltatmányok mellett elemi csapások, baleset vagy halál esetén az egyént vagy annak hozzátartozóit egészben vagy részben kártalanítsák; mert az egyesek munkája, keresete hovatovább már csak az élet-szükségletek fedezésére felemészthető és teljesen elégtelen arra, hogy elemi csapások vagy az életviszonyok kedvezőtlen alakulásai ellen fedezetet nyújtson.

A tisztán keresetükre utalt embereknek azonban nemcsak életbiztosításra van szükségük. Reájuk nézve kívánatos még az is, ha bizonyos idő elteltével egy megfelelő tőkével rendelkezhetnek, melynek megtakarítása sok és majdnem leküzdhetetlen akadályokba ütközik.

A tőkebiztosításnak ez a módja azonban mind-egyedül oly költséges volt, hogy semmikép nem állott arányban azokkal az előnyökkel, melyek tőle várhatóak voltak.

Amint már annak idején jeleztük, a tőkebiztosítás ezen módjával is foglalkozni akarunk, mert sikerült egy oly alapot találnunk, mely még a leg-szerűsebb kereset mellett is beválik, anélkül, hogy bárkire nézve számottevő megterheléssel járna.

A velünk szerződéses viszonyban álló Dordrecht biztosító társaság nyújtotta nekünk ehhez a kellő alapot azon reményben, hogy ezáltal szövetkezetünk tagjainak régi kívánságát teljesíteni fogja.

A 15 illetve 20 év elteltével kifizetendő biztosított tőkének alapjául azok az elvek szolgáltak, melyek csupán a keresetükre utalt embereknek anyagi képességüket túl nem haladják, illetve módot nyújtanak arra, hogy bárki is csekély befizetések mellett a még életében kifizetendő biztosított összegnek hasznát vehesse. Itt azonban számítani kellett még egy eshetőséggel, ugyanis azzal, hogy akadátnak egyesek, akik még a 15 vagy 20 év eltelté előtt

kénytelenek valami okból a további befizetésektől elállani. Az eddigi szokás szerint a legtöbb biztosító vállalatoknál az ilyen elvesztette teljesen befizetett pénzét. Ez jog szerint helyes volt ugyan, de nem méltányos, tehát erről az eshetőségről is kellett gondoskodni.

Ez a kérdés is meg lett oldva olyformán, hogy már három évi befizetés után jogában áll a biztosítottnak — ha tovább nem képes a fizetéseket eszközölni — befizetett tőkéjének azon részét, mely a kezelési költségek — legfeljebb 25 kor. — leszámítása után fenmarad, 4% kamatmegterítéssel együtt visszatéríteni.

Továbbá már 25 heti befizetés után, a befizetők az egész biztosított összeget megfelelő módozatok mellett kölcsönképen felvehetik olyformán, hogy csak az érte járó kamatok fizetendők, a tőkét azonban nem kell törleszteni, mert erre a beszolgáltatott kötvény nyújt fedezetet. Egyelőre két csoportot akarunk életbe léptetni. A 15 évi lejárata 1000 koronás és a 20 évi lejárata 1500 koronás csoportot.

Mindkét csoportnál a befizetések heti 1 koronában vannak megálapítva, mely összeg a félnek 4%-al kamatozik és amelyet három év után esetleg — 25 korona levonással — bármikor visszavehet, ha nem volna képes a biztosítást tovább fenntartani. Ezen kívül köteles az illető biztosított 6 kor. 30 fillértől kezdve 19 kor. 40 fillérig — aszerint, amily idős — évi pótdíjat fizetni, mely magára a biztosításra esik és nem térítettik vissza.

A biztosítás ezen módjának előnyei nagyon szembeeszkökök az eddig divatos biztosításokkal szemben. Első sorban a biztosított fél kölcsönképen felveheti a biztosított összeget; ha nem veszi fel, akkor befizetései után kamatot huz, ami hozzácsatoltatik a biztosított tőkéhez. Az esetben pedig, ha nem tudná fenntartani a biztosítást, *nem veszíti el pénzét*, hanem azt az időszakos kamatokkal együtt visszaveheti. Ha pedig a kikötött időn belül halna el, akkor családjának az egész összeg kifizettetik.

A befizetések az 1000 koronás biztosított összeggel szemben pedig egy 30 éves egyénnél például a következőképen aránylanak, ha a biztosítás 15 évre köttetik:

$15 \times 52 = 780$ és $7 \cdot 60 \times 15 = 114$ pótdíj, összesen 894 korona; tehát az illető 106 koronával kevesebbet fizet be tényleg, mint amennyit 15 év múlva kézhez kap, nem számítva hozzá az időközi kamatokat, melyek az 1000 korona tőkével együtt ki lesznek fizetve.

Ha most még azt a kockázatot vesszük, mely az esetben áll be, ha a biztosított fél még a lejáratú idő előtt elhal, akkor méltán mondhatjuk, hogy ez a neme a biztosításnak legjobban felel meg azoknak az embereknek, akik pusztán a keresetükre vannak utalva.

Megjegyezzük, hogy a fenti egységek szerint bármily nagy összegekre köthetők biztosítások.

Mindezeket röviden előre bocsájtva, felkérjük tagjainkat, hogy ismeretségük körében szövetkeztünket ismertetni és mennél több tagot szerezni igyekezzenek, hogy ily módon kitűzött célunkat minél előbb elérhessük. Részletes felvilágosításokat minden érdeklődőnek levélben adunk.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag halálesetre a Dordrecht életbiztosító társaságnál van biztosítva azon összegre, mely őt az alapszabályok értelmében megillette. Ha a tag bármely okból baleset ellen már nem biztosítható, a baleset folytán beállott halál esetére is megkapja a kötvényben biztosított összeget.

2. Minden tag 60 éves koráig a „Providentia“ általános biztosító társaságnál baleset ellen van biztosítva, még pedig:

a/ baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b/ baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

Minden baleset, annak megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, az egyesületnek okvetlenül bejelentendő.

3. A tag törvényes nejeének elhalálása esetén az alapszabályszerű segélyben részesül.

4. A tag 15 évi tagsága idejének letelte után, ha 5°-ik életévét betöltötte, életbiztosítási kötvényére 1000 koronáig terjedhető kölcsönt kap a „Kitartás Takaré- és Hitelszövetkezet“ től.

5. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

6. Az egyesület havi közlönye minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek:

Lapunk 6 ik számában kimutatott segélyösszeg ... .. 103.325 kor. — fill.

Balesetsegélyek:

Lapunk 6-ik számában kimutatott segélyösszeg ... .. 29.346 kor. 26 fill.

Az iparos-pálya.

Egy felette érdekes hirt olvastunk e héten az ujságokban. Az állott ottan, hogy egy császári család az ő egyik fiatal sarját, egy vérbeli princzet elküldötte idegen országokba, idegen népek közé — tanulmányuttra. Ez magában véve nem volna különös dolog; mert hiszen az eféle tanulmányutakat a princz urak közül majdnem mindegyiknek meg kell vagy egyszer tennie az életben. Hanem most jön a java. Amig t. i. a mindenféle princzek egy sereg udvarmester, uti marsall, házi doktor, lakáj, komorna és egyéb léhütök sokasága kíséretében unatkozzák végig az előre kijelölt marsturát, mindent meglátva, amit nem kellene és mindent negligálva, amit látniok kellett volna — addig ez a bizonyos princz, akiről a bekezdésben szót tettünk, egy kissé másképp fogott hozzá a tanulmányuthoz.

Elment egy amerikai nagy gépgyárba és ott beállott egyszerű munkásnak, azaz hogy még csak inasnak. A géplakatos mesterséget tanulja és eközben persze, hogy hűségesen eljár az inasiskolába is. Azután nem lakik ám holmi fényes szállodában, nem étkezik a direktor asztalánál, nem hintón megy-jön a gyárba, a gyárból, mint ahogyan ezt a princzek ilyenkor rendszerint tenni szokták, hanem egy egyszerű munkás-családnál vett lakást és kosztot, ami bizonyára szerényebb, mint az otthoni volt. Ha ezt a mesterséget megtanulta, tovább folytatja a maga kiképzését, mindaddig, amíg a gépészmérnöki oklevelet magának meg nem szerzi. Mert csak így szabad visszatérnie a hazájába, ahol komoly, nagyon fontos feladat vár rá: ő lesz hazájának majdan a közmunkaminisztere.

Ugy-e boldog ország, ahol a vezető kormányfőfiakat így készítik elő a pályájukra! Daczára annak, hogy ezek a jövőendő kormányfőfiak született princzek. Mert mi eddigelé ahhoz voltunk hozzászokva, ebben a vén Európában, hogy egy herczegnek csak születnie kell és már is képesítve van mindenféle mesterségre, tudományra. Főként nagy őbennük a hadvezéri talentum, mert mire abból a csecsemőkorbéli megnevezhetetlen ruhából kikerülnek, — ami tulajdonképen nem is ruhadarab — a marsallbot már ott huzódik meg a bölcsőjükben. De az egyéb pályák bármelyikére is képesítvők ők — születésüknél fogva.

Hát az a csoda, azzal a mesterséget tanuló princzzel, nem is történt Európában. Messze, igen messze tőlünk, a távoli keletnek legtávolibb országában, Japánban esett meg a dolog. Amelyik ország az ugynevezett civilizációnak még csak gyermekkorát éli ugyan, de amelyik nem egy tétével mutatta meg már is, hogy mi az az igazi civilizáció, hogyan kell annak vívmányait megszerezni és hasznosítani . . .

És most nézzük közelebbről, hogy miért érdekel ez a jelenség bennünket, a »Kitartás«-egyesület tagjait; holott sem herczeg nem találtatódik közöttünk, sem jövőendőbeli kormányfőfi. Hát azok nem, az igaz. Hanem vagyunk ügyvédek, gyógyszerészek, tisztviselők, vasuti alkalmazottak, iparosok, kézművesek, munkások stb. Tehát mind olyan emberek, akik a tudásukkal, ügyességükkel és a két kezük munkájával keresik a mindennapi kenyerüket. Akik előtt tehát a munka felette nagy tiszteletben, nagy becsben áll. Vagy legalább kellene, hogy álljon . . . Hogyne érdekelne bennünket, amikor látjuk, hogy akad a világon fejedelmi ház, amelyik szakítva az eddigi tradíciókkal, önmagának a nemességét öregbiti, midőn a munka szükséges voltát, a munka nemességét annyira elismeri! Hogyne érdekelne bennünket, amikor másrészt viszont azt látjuk és tapasztaljuk, hogy minálunk, itt a civilizáció központjában, nemcsak születésük és állásuk, hanem a közsorban, sőt a szegénységben sinlődők is miképen fordulnak el mindjobban és jobban ugyanettől a tisztességes munkától!

Itt vagyunk. A dolog eleven fájós oldalánál. Erről elmélkedjünk most egy kicsit. Mert nagyon érdemes vele foglalkozni. Ha fáj is majd itt-ott az igazság, az nem baj; hiszen azért igazság.

Tehát mi elfordulunk a munkától?!

El bizony. Még pedig évről-évre nagyobb mértékben. Csak a szájunk van mindig tele a munka tisztességével, a munka nemességével, meg egyéb

dicsőítésével. De a valóságban úgy rohanunk előre, mint valami nagy járványtól. Mert minden benső gondolatunk hazugság a szavaink ellenében, minden tettünkkel megczáfoljuk azt, amit nagy hangon hirdetünk

Annakelőtte? Ha valamely iparosnak tiz fia született, mind a tizből iparost neveltetett. Ha tiz leánya, mind a tiz megtanult varrni . . . Ha egy földművest még annyi gyermekkel áldott meg az ég, csak földművesek maradtak azok egytől-egyig. A kardforgató embernek a fiai ugyancsak katonáknak nevelődtek; az írás mesterségében járatosaké pedig papnak, iródiáknak stb.

Ma? Ma mindenki szegényli a maga mesterségét; mert mindenki többet akar a gyerekeiből neveltetni, mint amire ő vitte az életben. A hiúság vezeti az embereket, amikor gyermekeik jövőjének megállapításáról van szó. Senki sem gondol a bár egyszerű, de nyugodt és meglegedett pályákra, amikor a gyermeke neveltetése kerül szóba; de mindenkinek az esze azon jár, hogy miért ne lehetne az ő fiából is híres ember, miniszter? Mert mindenki szörnyű okosnak tudja a maga csemetéjét. Ez pedig a legnagyobb hazugság önmaga ellen, a legnagyobb bűn a saját gyermeke ellen . . . Hadd legyen ur a gyerekből — mondja a szülői hiúság, amely csupa merő divatból már régen háttérbe szorította a szivnek nemesebb s az észnek józanabb érzéseit ezen a téren is. Igen, ur; aki kopott kabáttal a testén, egy emberi életet át koplalva, szídjá azt, aki számára ezt a sorsot választotta volt.

Ott van például az iparos-pálya. A legszebb, legfüggetlenebb kenyérkereső pályák egyike. Ugyan nézzük meg, milyen szülők és milyen gyermekeket adnak manapság erre a pályára? A mesterember? Nem. Ez, ha török-szakad, iskoláztatja, taníttatja a fiait, uraknak neveli őket. Hadd legyen jobb dolguk, mint az apjuknak (?). Legfeljebb az alját, a selejtesét tartja otthon és fogja szanakozással a maga mesterségére. — A hivatalnok vagy más másféle alkalmazott? Hiszen kilyukadna a világ feneke, ha az ő fiából nem neveltetne olyan embert, aki öreg napjaira majd az ő följobbvalója legyen! Azután meg a legnagyobb szegény egy ilyen familiára, ha akadt benne egy vásott gyerek, akit »csak« mestereségre lehetett befogni és aki mint iparosinas, rontja a család renomméját. Borzasztó! — A földműves? Ha csak annyi földje legyen, amennyin egy kecskét el tud tartani, már büszke ahhoz, hogy az ő gyerekeiből »csiszlik« legyék; lehet hogy még bíró is valamikor. Vagy, ha már nagyon megint a sors, legyék inkább napszámos, zsellérember. Még így is nagyobb a becsülete a maga fajtája között. — Másokról meg talán már ne is szóljunk.

Bizony, nagyon szomorú dolog, hogy minálunk ez a szülői hiúság már odáig fajult, hogy valóságos ritkaságszámba megyen, ha egy szorgalmas, nyílt eszű, jól tanuló gyereket az iparos pályára ad az atyja. Mindenki csak azt a részét a gyerekeinek löki erre a pályára, amelyikkel már nem tudja, hogy mitévő legyen a haszontalansága miatt.

Hogy rossz ez a pálya? Hogy nem lehet manapság megélni belőle? . . . Itt-amott, igen kivételesen, talán fordulnak elő esetek, hogy a jó iparos is nehéz viszonyok közé kerül. Ám az élet mutatja, a legjobb tanu, hogy a valóban jó iparos még mindig jobban boldogult a maga pályáján, mint a sok

selejtes, kaputos »ur«. Hanem persze, csak a jó iparos. Aki már gyermekkorában tanujelét adta szorgalmának, eszességének, és nem az, akit már gyerekkorában is büntetésül dugtak be valahová inasnak. Tessék csak bővebben a jó gyerekekből is iparosokat nevelni! Akkor majd nagyobb lesz a tisztessége, a becsülete ennek a pályának. Akkor majd nem csupán szájunk lesz mindig telve azzal, hogy a munka nemesít, hanem a gyermekeink is boldogabbak lesznek!

Nézzünk csak végig azokon a tömegeken; orvosokon, ügyvédeken, mérnökökön, hivatalnok-embereken és más hasonló, ugynevezett urakon. Akiknek szülei hiúsága folytán muszáj volt urakká válniok. Hej! Ha e sorok minden olvasója csak egy igen kis töredékét hallotta volna azoknak a panaszoknak, amiket e sorok írója hallgatott meg az ilyen urak szájából! De sok ember sietne a maga gyermekét derék, értelmes munkássá nevelni, ahelyett, hogy a jövőendő szájalmas alakjait gyarapítsa vele! De sok apa tartaná vissza gyermekét attól a lépéstől, amelynek egy koldustarisznyában van az utvesztője!

... Annak a japán herczegnek a példája pedig igen szép és igen követésre méltó. Nemcsak a többi princzekre nézve, hanem mireánk, szegény emberekre nézve is. Mert igaz ugyan, hogy miniszter nem mindenki, sőt igen kevés ember lehet; de az is igaz, hogy jóra való, derék iparos sok ember lehet. Több, mint koplaló ur.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A »Tizenhárom bizottság« felmentése. Általános érdeklődés mellett hirdette ki mult hó 23-án a kir. Curia a tizenhárom bizottság ügyében hozott végzését. Délelőtt 11 órára volt kitéve az ítélethirdetés, de már egy órával előbb megtelt a második emeleti folyosó barátaik sorsa iránt melegen érdeklődő vasutasokkal.

Halotti csendben hangzottak el az elnök szavai, amelyek végeztével minden jelenlevő megkönnyebülve sóhajtott fel.

A kir. Curia ugyanis a koronaügyészség által fentartott semmisségi panaszt mint alaptalant elutasította és ezzel az ítéletével hozzájárult a két alsóbíróság felmentő ítéletéhez.

Amerikai házasság. Igazi amerikai módra ugrott bele a házasságba Kuhlke Harry newyorki ügyvéd. A mult hónapban gyanutlanul sétált egy vasuti tisztviselővel az Ashmy-parkban a tengerparton, amikor tekintete hirtelen egy Meyers Irén nevű leányra esett, aki Philadelphiából való és szintén ott sétált.

— Csodálatos hölgy! — kiáltott föl Kuhlke.

A tisztviselő ismerte a leányt és bemutatta neki a barátját. Egy órahosszat beszélgettek egymással s ez az idő untig elég volt arra, hogy egymásba szeressenek és mindent rendbe hozzanak. A fiatalember nagyon szerette volna, ha egy békebirót vagy papot találhatnának a közelben. A vasuti tisztviselő ezt is csakhamar előkerítette s a fiatalok annak rendje és módja szerint nyomban megesküdt-

tek. A legközelebbi szállóban egy kis lakomát is csaptak. Az egész idő alatt, a megismerkedéstől az esküvőig öt óra telt el.

Téli álmodó emberek. Az orosz Pszkow kormányzóságban egész falvak vannak, melyek téli álomra készülnek, mit az oroszok »loczká«-nak neveznek. Itt igen nagy a nyomoruság és ugyszólván folytonosan éhséggel küzdenek az emberek. A parasztok már évek óta megszokták, hogy a telet át-
aludták. Az egész család a kályha mellé fekszik és naponkint csak egyszer kél föl, hogy egy darab kenyert egyék és vizet igyék, azután a másik oldalára fordul és tovább alszik. . . . Egy-egy családtag naponta felkél, hogy a tüzet éleszsze s e közben óvakodik a gyorsabb mozgástól, nehogy valahogy étvágyat kapjon, mert a kenyér nagyon drága. A parasztkunyhókban egész télen nem hallani más emberi hangot, mint a mély álomba merült lakosok horkolását.

A »héringmag«. Meissoniernek, a híres francia festőnek volt egy kertésze, akinél szakavatottabb embert alig lehetett találni. Az öreg nemcsak gyakorlatilag értett a kertészethez, hanem elméletileg is. A legexotikusabb növényeket is meg tudta nevezni latin nevükön. A művész barátai gyakran próbára tették, de a kertész sohasem maradt adós a felelettel. Meissoniert bosszantotta a kertész csalahatatlansága és azért elhatározta, hogy egyszer megtréfálja. Magához hívatta a kertészt és egy dobozt mutatott neki, melyben szárított heringikra volt.

— Ismeri-e ezt a magot? — kérdezte Meissonier rendíthetetlen komolysággal.

— Igen — mondotta a kertész és habozás nélkül kivágott egy lehetetlen latin nevet.

— És meddig tart, míg kikel?

— Két hétig!

— Jól van, hát vesse el. Látni szeretném a növényt.

Két héttel később jelentkezett a kertész. Meissoniernek épen vendégei voltak, köztük Augier, a drámaíró.

— Az urak legyenek oly szivesek és jöjjenek a kertbe. Kikelt a növény.

A vendégek, akiknek Meissonier már előzetesen elmondta a tréfát, kíváncsian követték a kertészt. Ez elvezette a társaságot a kertbe, az üveg-házba s óvatosan fölemelt egy üvegburát. Meissonier és Augier kíváncsian lehajolt, de azonnal nevetve hőkent vissza; — a gondosan áztatott és trágyázott földből tizenkét héringfej meredt ki.

Bika és kigyó harcza. Brazília belsejében meglehetősen gyakori a sucury-kigyó, mely szárazon és vízben egyformán megél. A sucury nem mérges, de óriási nagyságával és erejével sok állatra és az emberre is veszélyes lehet. Egy José Anastacio nevű fiatal farmer nemrég Monte Bello közelében szemtanuja volt egy ilyen óriáskigyó és egy fiatal bika küzdelmének. A farmer lovon ült és amikor a folyó mentén egy itató közelébe ért, egy sucury-kigyót pillantott meg, mely egy fiatal bikát igyekezett megölni, hogy felfalhassa. A kigyó farkát egy a vízből kiálló fatönkre csavarva, szájával ragadta meg a bikát és nagy erőfeszítést tett, hogy a vízbe huzza. A bika mindannyiszor, valahányszor már egészen közel volt a vízhez, összeszedte minden erejét és

visszaugrott. A kigyó ilyenkor meghosszabbította ruganyos testét, hogy tért engedve áldozatának, kimerítse és aztán újból a part felé huzta. Amikor a farmer látta, hogy a kigyó már közel volt ahhoz, hogy a kimerült bikát a vízbe behuzza, leugrott a lóról és a kigyó testét a nála levő hosszú késsel kétfelé vágta. Kicsibe mult, hogy ezt a nagylelkűséget drágán nem fizette meg, mert a kigyóval való küzdelemtől megvadult bika megmentőjére rohant, aki azonban szerencséjére egy puskalövessel leterítette. A kigyó kilencz méter hosszú volt.

Elárverezett asszonyok. Angliában napirenden vannak az olyan esetek, hogy a férj a feleségét eladja. Az asszonyvásár ebben az országban, mely elől jár a nőemancipáció útján, nagyszerűen virágzik. Nemrég egy munkás egy pipa dohányért engedte át a feleségét másnak. Ez legalább magánjellegű üzlet volt, melyet jóbarátok kötöttek egymással, de a szép Albionban az is megtörtént, hogy asszonyokat nyilvánosan elárvereztek. 1891-ben egy wakefieldi bányász köteleket kötött hűtlen felesége nyakára és így fölvitte a nyilvános árverési csarnokba, hol a legtöbbet ígérőnek áruba bocsájtotta. Az asszonyt a legbőkezűbb árverelő 12 koronaért vette meg. Hasonló módon árvereztek el egy asszonyt 1859. aug. 26-án a dudleyi árverési csarnokban. Az első ígért 5 fillér volt a dobra került asszonyért, kit végre ötven fillérért adtak el. Legyalázatosabban bántak egy asszonynyal 1820-ban Canterburyben. A férje, miután köteleket kötött a nyakára, kivitte a piacra és ott a marháknak szánt rekeszek egyikébe kötötte be. Miután a rendes aukcionator azzal az indokolással, hogy ő csak marhákat árverel, nem akarta az asszonyt elárverelni, a férj maga végezte ezt és oldalbordájától így egy shillingért szabadult meg.

A cenzor megjegyzése. Egy bécsi színház könyvtárában érdekes kéziratot őriznek. A negyvenes években egy darab került színre ebben a színházban s a darabban a hős egy helyütt így szól egy pinczér-szerep személyesítőjéhez:

— Hozzon egy beefsteket.

A cenzor e helyen a következőket jegyezte a margóra: »Ha a darabot pénteken vagy más bőjti napon adják, ezt kell mondania a hősnek:

— Hozzon egy porció halat«.

Mr. Brown, a mértékletes. London egyik előkelő városnegyedében népes szekta követi a mértékletesség amaz elveit, a melyeket *Brown* atya, a jámbor anglikán lelkes hirdet. Van is annyi dolga a derék urnak, hogy alig bírja már elvégezni. Idegei is beleromlottak, étvágya eltűnt s legutóbb *Robinson* dr. nevű orvos ismerősének kinzó álmatlanságról panaszkodott. A doktor azt ajánlotta neki, igyék esténként egy pohár párolgó grogot, attól úgy fog aludni, mint a bunda.

— Isten mentsen! Én a mértékletesség papja, szeszes itallal éljek? Hisz menten elcsapnának, ha megtudnák s mindenki megvetne.

— Grogot titokban is lehet inni.

— Hát a lelkiismeret? szolt kissé megingatva *Brown* s a mi fő, az öreg gazdasszonyom, a ki harmincz éve nem látott a házamban szeszes italt? Az menten kifecsegne mindent.

— Ki lehet ő rajta is fogni. Mikor szokott borotválkozni? — kérdezte az orvos.

— Reggel, öltözködés előtt.

— Pompás! Ön ezentul esténként kéri a meleg vizet a borotválkozáshoz. Sok vizet kér s egy részét habverésre használja, a többiből pedig grogot csinál, mert egy pohárra való rumot és cukrot könnyen elrejtethet a zsebében is.

Brown fejcsoválva távozott s a doktor jó darabig nem látta. Hetek multán meglátogatta, de nem találta otthon. A gazdasszonyt azért megkérdezte:

— Hogy szolgál a gazdája egészsége?

— A gazdámé? Óh pompásan! Oly fürge és vidám, mint egy fiatal foxterrier s úgy alszik, mint a medve. Csak egy baj van doktor ur, Azt hiszem, az esze hibbant meg egy kissé, mert — *egész nap borotválkozik!*

A leggyorsabb vasutak. Európa leggyorsabb vasutai a francia vasutak. Ime a gyorsaság championjai. Első sorban a 7. számú Páris-Bordeaux-i gyorsvonal, amelynek átlagos sebessége óránként 80 kilométer 400 méter. Az ut bizonyos részein 100 kilométer sebességgel halad és ezt a sebességet, késés esetén 125 kilométerig lehet fokozni. Utána következik a Páris-Nizza-i gyorsvonal, a melynek az átlagos sebessége óránként már csak 78 km. 720 m. Ez a gyorsvonal helyenkint csak 50 kilométernyi sebességgel közlekedik. Amerikában sebesebb vasutak is vannak, a legujabb amerikai vasut állítólag 150 kilométert tesz meg óránként. Hogy ez igaz e, azt nehéz ellenőrizni.

Uszó szigetek. *Savage Landor*, a világhírű utazó nemrég nagyméretű kutatásokat végzett a Filippini-szigeteken és egy némely fölötté érdekes tapasztalatáról most számolt be egy fölölvasáson. Legnagyobb súlyt Mindanao szigetének eddig legkevésbé ismert és legnehezebben járható vidékének átkutatására vetette és itt körülbelül ezerháromszáz kilométernyi utat tett meg. Itt fedezett föl egyebek között egy nagy, hatszázötven négyszögkilométernyi kiterjedésű tavat, a mely különösen csodálatraméltó, mert a fölületén egész sereg uszó sziget van. A legnagyobb ilyen sziget területe két négyzetkilométer is van. Hosszabb megfigyeléssel, változó időjárásnál egész kétségtelenül megállapította *Landor*, hogy a sziget a legkisebb szélirány változásnál is követi a levegő áramlását. A sziget lakott, de azért az utazóknak az a benyomása róla, hogy a talaja mégis nagyon ingadozó és nem lehet egy-egy erős lépést megkoczkáztatni, mert a vékony, szilárd földkéreg könnyen áttörik. Uszó szigetekről ezelőtt is tudtak, de ezek sokkal kisebb kiterjedésük mellett nem voltak állandó természetűek, mert ha egy-egy földtömeg valami ok miatt uszott is egy darabig, a szél csakhamar a partra dobta ki. *Landor* nem ad közelebbi fölvilágosítást ez uszó szigetek alkotásáról, a mi annál sajnálatosabb rá nézve, mert földrajzi szakkörökben már a tibeti utjáról irt vad történetek hatására is megrendült a hitele.

A vonatot kísérő madarak nem esnek a robogó mozdony áldozatául, mint az igen gyakran megtörténik a nyullal, őzszel és golyával. Főleg az éneklő madarak vigan csicseregve követik a vasutat, sőt tul akarják szárnyalni. Persze igen gyakran ez nem történt meg, és kicsiny testük hamar elfárad, rövid ideig bírja a versenyt. Sőt éjjeli utasok igen gyakran látják a bőreget az ablakhoz csapódni, de ha belátja hiábavaló versengését, abba hagyja az eredménytelen küzdelmet.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: *Verne Gyula*, átdolgozta: *Szász Károly*.

(Vége.)

De azon éjjel — a vulkán kráteréből emelkedve, ezer ágyu dőrejehez hasonló robajjal egy iszonyu gőzszlop tört fel a magasba. A Dakkar-üreg fala végre engedett a gőz irtózatoss nyomásának, s a vulkán gyomrába berohanó víztömeg borzasztó sustorgással vált gőzzé. A kráter torka nem volt elég tágas e tömördek vizgöz keresztülbocsátására, mely a nagy gőzszlopot szülte. Oly robbanás, mely talán ezer tengeri mérföldnyire elhallatszott, rázta meg a levegőt. A hegyek és sziklák derékban ketté és ezer darabba törve hullottak az óceánba, — s néhány pillanat múlva a Csöndes-tenger árjai borították a helyet, a hol azelőtt a Lincoln-sziget állott.

Egy harmincz láb hosszú és tizenöt láb széles szikladarab emelkedett, alig tíz láb magasságban, az óceán színe fölött: egyetlen rommaradványa az egykor viruló szigetnek! A Gránitlak tömör sziklájának maradványa.

Minden egyéb eltűnt a mélységben, a hullámok alatt. A Franklin-hegy egész magasságában leomlott s a tengerbe merült.

Ez az egy szikladarab adott menhelyet a sziget hat emberi lakójának. Állataik közül csak az egy Top kutya volt velök; a többi mind odaveszett a nagykatasztrófában, madarak és négylábuak egyaránt, ki összezuzódott, ki a vízbe fult; szegény Jupe is odaveszett.

Hogy a hat ember megmenekülhetett, azt csak azon körülménynek köszönheték, mert a robbanás percében mind együtt voltak a tengerparti sátorban, s a víz elsodorta őket, mielőtt még a sziget sziklafalai erőszakosan összedültek volna. A mint a vízből ismét fölmerültek, már nem láttak egyebet a szigetből, mint egy kötélvetésnyire magoktól ezt az egy szikla-roncsdarabot. Szerencsésen kiusztak s nagy bajjal felmászhattak az egyetlen szilárd és száraz pontra a tenger végtelenségében.

Már napok óta voltak itt. Némi élelemmaradvány, a mit uszás közben megmenthettek, egy kevés esővíz, a mi a szikladarab horpadásaiban megállott: im ez volt minden, a mivel életüket tengethették. Utolsó reményöket hajójukat szétrombolta a szigetet ért ítélet órája.

Már csak két napra való eledelök volt legszűkebben kimérve — ha az is elfogy: az éhhalálnak esnek martalékul! Ily helyzetben nem használ tudomány, nem használ leleményesség. Itt csak az Isten mentheti meg őket.

Smith Cyrus nyugodt volt. Az idegesebb Spilett Gedeon, tompa dühtől elfogva, némán s ökölbe szorított kezekkel járt föl s alá nyílt, de szűk börtönük talaján. Harbert, a ki Cyrustól nem távozott, esdeklőleg tekintett reá, mintha segílyt, mentséget remélhetne tőle, a kit a veszedelemben mindig oly

erősnek tapasztalt; Pencroff elfordult tőle s kezeit arczába rejtette, hogy ne kelljen látnia szive kedvencének kétségbeesett helyzetét. Nab és Ayrton néma megadással várták a halált.

— Ah! nyomorúság! — mondogatá Pencroff. — Csak egy csigahéjnyi hajónk volna, hogy legalább a Tábor-szigetig elmehetnénk vele!

— Némó kapitány bizony bölcsen cselekedett, hogy meghalt, — mondá egyizben Nab.

A következő öt nap alatt a legkisebb adagokra szorítkozva éltek, csakhogy épen életerejüket némileg fentarhassák. De mi remény biztathatá? Hogy valamely hajó erre feljő s fölveszi őket? — Tapasztalásból tudták, hogy az óceán e tájára egyáltalában nem jönnek a hajók. Négy év alatt egy hajót láttak és az is kalózhajó volt. A szabadulás e módjában reménykedni valódi örültségnek látszott, a fűszálhoz is kapkodó kétségbeesés táplálhatta csak e reményt.

Erejük napról-napra fogyott. Már csaknem életelenül feküdtek e szikla darabon, alig tudva már mi történik körülöttök. Csak Ayrtonnak volt még annyi ereje, hogy fölemelhette fejét s körül hordozhatta kétségbeesett tekintetét a sivatag láthatáron!...

S ime! Márczius 24-én reggel Ayrton kinyújtott karjával a láthatár egy pontja felé mutatott — aztán feltápáskodék, féltérdepre előbb, aztán talpra — s a távolba mutatott kezével, szólni nem bírva már...

A láthatáron, messze, egy hajó mutatkozék. De e hajó nem bizonytalan uton, találmra tévedezett, de egyenesen feljök tartott...

— A *Duncan!* mormogá végre Ayrton s ájultan rogyott ő is társaihoz...

Mikor Smith Cyrus és társai visszanyerték eszméletüket, egy hajószobában találták magokat, körülvéve a leggyöngédebben ápoló gondozással. Nem értették, hol vannak. Ayrton egy szava megmagyarázta a csodát.

— A *Duncan!* — mondá.

Valóban az volt, Glenarvan lord yachtja, most a Grant kapitány fia Róbert által vezényelve, mely Ayrton keresésére jött a Tábor-szigetre.

De honnan tudhatta az meg, hogy őket itt kell keresnie?

Róbert kapitány megmagyarázta. A Tábor-szigeten egy jegyzéket talált, melyben Lincoln fekvése a legpontosabban meg volt határozva, s megmondva egyszersmind, hogy e szigeten hat menekült vár a szabadulásra. Róbert kapitány azt hitte, hogy e tudósítás magoktól a menekültektől származik; de ők tudták, hogy az nem származhatott mástól, mint Némó kapitánytól, kinek még holta után újabb megújabb jótéteményei jönnek napfényre!

— Barátim! mondá Smith Cyrus mélyen megindulva imádkozzunk, hogy az Isten Némó kapitányt, a mi megmentőnket, fogadja irgalmába. Imádkozzunk megmentőnk üdvösségeért.

A bajtársak kalap-levéve mormogtak egy-egy imát, melyből Némó kapitány neve hallatszott ki.

E pillanatban Ayrton a mérnök elé lépve, így szólt:

— Hová tegyem a ládát?

Ez volt az a kincsszekrény, melyet Ayrton élte veszélyeztetésével mentett meg, s melyet most hiven visszaadott a mérnöknek.

— Ayrton! Ayrton! — szólt Smith Cyrus mélyen megindulva.

Aztán Grant Róberthoz fordult.

— Uraim! — szólt, — önök egy vétkest hagytak el, s most oly férfit találnak, kit a megbűnhődés visszaadott a becsületnek s kinek büszke vagyok, hogy kezemet nyújthatom.

Grant kapitánynak elmondták Némo kapitány történetét, s bejegyezték a szigetet a Csöndes-óceán térképére.

Tizenöt napi tengeri utazás után a *Duncan* Amerika partjain tette ki őket. Ismét lábok alatt volt a haza szilárd és biztos földje, a hosszú száműzetés s a megsemmisítéssel fenyegető veszély után. Ők igazán a vulkán torkából menekültek meg.

Hazájokat újra erősen és boldogan találták föl a leviharozott beháboru után. A Némo kapitány által nekik hagyományozott kincsszekrény tartalmából Jowa államban nagy uradalmat vásároltak, melyet munkás néppel telepítettek meg, s az ott általok alapított várost Uj-Lincolnak nevezték el.

A mérnök és társai ügyesen és gyakorlatiasan rendezték be az egész telepet. A Lincoln-sziget lakói mind ott voltak s kölcsönös fogadást tettek, hogy együtt is maradnak. Nab ura mellett maradt, ő érette Ayrton tűzbe is tette volna kezét; Pencroff az ujonnan berendezett gazdaságánál is ép oly derekasan használható volt, mint a tengerészetnél; a fiatal Herbert Smith Cyrus gondjai alatt végzé tanulmányait, Spilett Gedeon pedig az »Uj-Lincoln Híradó«-t szerkeszti melynek tárczájában elbeszéli eleményeiket a bámuló világnak.

Itt aztán mindnyájan elérték a boldogság révpártját, melyért úgy megküzdöttek. De soha sem feledték el azt a szigetet, melyre nyomorultan, ruhátlanul érkeztek, mely négy éven át táplálta őket, s melyből csak egy gránitdarab maradt fenn, mint a tenger hullámai között nyugvó Némo kapitány sirköve.

Civis adoma.

Hires polgármester volt Debreczenben a Bachkorszakban Csorba János. Nem nézett sem Istent, sem embert. Még a szenátorok is félték tőle. A város nyakas polgárságával úgy vélt elbánhatni, mint az alantós dijnokokkal. Nem ismerte még a debreczeni

civis önértetét. Egyszer valami alkalomból megfordult a szobájában Kádár Ferencz uram is, a hires Kádár-család szeniora. Rászól a polgármester: »Hát kend mit keres itt?«

Kádár uram nem ijedt meg a nagy hangtól: visszafelelt: »Hát én bizony egy bajos ügyben jöttem volna kendhez.«

Dühbe borult Csorba uram, s rárivall: »Hogy mer kend engem kendezni?«

— Hát hiszen ha én kend, kend is kend, — vágja vissza Kádár uram.

Csorba ezen annyira méregbe jött, hogy Kádár uramat azon melegében 100 konvenció pengő forintra büntette, azzal a megszorítással, hogy addig el sem bocsátja a városházáról, míg a birságot le nem szurja. Maga elé idézte rögtön Kapéczyt, a várnagyot (most az ilyesmit a hajdu-káplár végzi), s ráparancsolt, hogy Kádár uramat az ő engedelme nélkül a városháza kapuján ki ne bocsássák. Kádár uram nem soká kérette magát, s miután székkal nem kínálták, leült ott a polgármesteri hivatalban a földre, lehuzta a jobb lábáról a csizmát, s az abba elhelyezett nagy türet bankóból kihuz egy százast, kisimitja, s miután fölhuzta a csizmáját, odaveti a bankót a polgármester elé, ezzel az emlékezetre méltó mondással: »Itt van kendnek, csináltassa meg kend a cigányvajdai diplomáját.« Azzal sarkon fordult, s faképnél hagyta a meglepetésében szólni is elfelejtett cigány származásának tartott polgármestert.

Dr. Szász Géza

fogorvos, egyesületi tagunk,
az egyesület tagjainak a foghuzást
ingyen eszközli, a többi fogorvosi ke-
zeléseknél pedig **50⁰/o** árengedményt ad.

Lakik: Budapest, Andrásy-út 49.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító Temesváron

Mag-, növény-, rózsá-, fák- stb. nagytenyészet.

(Tenyésztőterület: 62 hold = 73 hektár.)

Magvakkól és virághagymákból a legjobbat.

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfákat.

A legszebb fenyőféléket és cserjéket.

Képletekkel bőven ellátott leiró katalogusok ingyen.

Postaszállitmányok magvakkal 5 kor. felül bérmentve.

Minden egyes szállitmányhoz „Mühle tanácsadója a kertmivvelésben”, a legjobb kertészeti kézikönyv ingyen mellékeltek.

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyereség-
részesedés.

„Dordrecht”

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi
dekretummal.

Részvénytőke 4,000.000 korona.

Magyarországi fiók :

Budapest, V., Marokkói-utca 3.

Igazgató :

Robitsek Henrik Ferencz.

A „Dordrecht“ az egyedüli társaság,
mely törvényesen kötelezte magát,
hogy
magyarországi üzletének díjtartalékait
magyar értékekben helyezi el.

REFERENCZIÁK :

Magyar általános hitelbank,
Pesti magy. kereskedelmi bank
Budapesten.

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.